

Levensmiddelentechnologie

inhoud

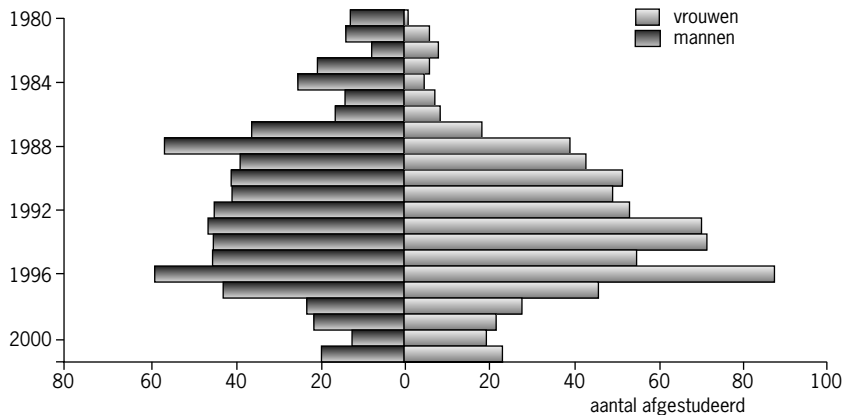
1 inleiding	4
aantallen afgestudeerden	4
2 de opleiding van de levensmiddelentechnologen	5
specialisaties	5
stages	5
studieduur	5
promoties	5
3 van studie naar betaalde baan	6
zoekduur en voorbereiding	6
functieverwerving	6
arbeidmarktsituatie in 2001	7
standplaats	7
4 het werk van afgestudeerden levensmiddelentechnologie	8
marktsector	8
functieomschrijving	9
belangrijke activiteiten	10
vaardigheden	11
5 functiekwiteit	12
inhoudelijke aansluiting	12
niveau van de functie	12
salaris	12
leidinggeven	13
Bijlage I Marktsectoren	14
Bijlage II Functieomschrijvingen	15
Bijlage III Arbeidsorganisaties	16

De arbeidsmarktgegevens in deze rapportage, zijn afkomstig van 304 afgestudeerden Levensmiddelentechnologie¹, 134 mannen en 170 vrouwen. Zij hebben deelgenomen aan het WU-KLV loopbaanonderzoek dat in 2001 voor de zevende maal werd gehouden². Aanvullend zijn gegevens van de WO-Monitor van 1998 tot en met 2001 in deze rapportage gebruikt. De WO-Monitor wordt elk jaar uitgevoerd onder recent afgestudeerden van elke universiteit in Nederland. Dit levert een extra groep respondenten op van 119 levensmiddelentechnologen.

Aantallen afgestudeerden

De opleiding bestaat in Wageningen sinds begin jaren dertig aan de Wageningen Universiteit. Sinds het begin tot januari 2002 zijn er 1971 levensmiddelentechnologen afgestudeerd, waarvan meer 38 procent vrouwen. Figuur 1 geeft een beeld van de aantallen mannen en vrouwen die vanaf 1980 afstudeerden.

Figuur 1 Aantal afgestudeerden Levensmiddelentechnologie in de periode 1980-2001

¹ gebaseerd op afgestudeerden van zuivelbereiding (III, V) en Levensmiddelentechnologie (XVIII, N-40, T30).

² Het loopbaanonderzoek wordt om de vier à vijf jaar gehouden. In 2001 heeft Stoas het onderzoek verricht onder een steekproef van de afgestudeerden van 1963 tot en met 1996 en alle afgestudeerden van 1997 t/m 1999. Na weging voor afstudeerjaar geeft dit aantal respondenten een goed beeld van de arbeidsmarktsituatie van een levensmiddelentechnoloog. De wegingsfactoren voor afstudeerjaar zijn gebaseerd op de totaalcijfers van afgestudeerden vanaf 1963.

Specialisaties

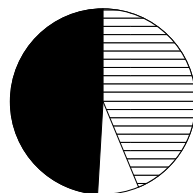
De levensmiddelentechnologen die vanaf 1992 afstudeerden kunnen worden verdeeld naar de onderstaande specialisaties.

Tabel 2.1 Specialisaties van levensmiddelentechnologen afgestudeerd in 1992-1999

Specialisaties	Verbijzondering van specialisaties	%
levensmiddelenleer	levensmiddelenchemie, levensmiddelenmicrobiologie, levensmiddelen natuurkunde, kwaliteitszorg	49
proceskunde zuivelkunde	procesontwikkeling, procesbeheer fysisch-technologisch, chemisch-technologisch	8
levensmiddelenbiotechnologie vrij	bioconversies, bioprocestechnologie levensmiddelentoxicologie, bedrijfs- en marktkunde	11
Totaal N (100%)		169

Stages

Bijna alle levensmiddelentechnologen volgden een stage (97%).³⁾ Van de levensmiddelentechnologen die tussen 1992 en 1999 afstudeerden is bijna zestig procent in het buitenland op stage geweest. De meesten van deze groep gingen naar een niet-tropisch land (zie figuur 2).

Figuur 2 Plaats van stage van levensmiddelentechnologen afgestudeerd in 1992-1999

▨ stage in Nederland (42%)

□ stage in de tropen (9%)

■ stage in andere landen, niet tropen (49%)

Studieduur

Van de levensmiddelentechnologen die vanaf 1997 afstudeerden is zestig procent binnen de vijf jaar afgestudeerd.

Promoties

Van de levensmiddelentechnologen is 22 procent gepromoveerd of bezig met een promotieonderzoek. Dit percentage ligt iets hoger dan bij de hele Wageningen Universiteit (20%). De vrouwelijke afgestudeerden promoveren iets vaker (24%) dan de mannen (20%).

³⁾ De doorstromers en deeltijders zijn hier buiten beschouwing gelaten.

Zoekduur en voorbereiding

Het percentage levensmiddelentechnologen dat gelijk na het krijgen van de bul aan het werk is, is in de jaren negentig toegenomen tot circa zestig procent in 2000. In dat jaar had negentig procent van de afgestudeerden Levensmiddelentechnologie binnen vier maanden na hun afstuderen een baan gevonden.

Naast de wetenschappelijke voorbereiding tijdens de studie en het opdoen van de benodigde vaardigheden is het ook van belang om algemene maatschappelijke en politieke ontwikkelingen te volgen. Vaste elementen om je tijdens je studie voor te bereiden op een vliegende start in de loopbaan zijn:

- de stageperiode
- het beroepsvoorbereidend blok / academisch blok
- het volgen van Studium Generale activiteiten
- deelname aan commissies en verenigingen
- deelname aan KLV-activiteiten, bijvoorbeeld
 - de sollicitatietraining voor starters van KLV Professional Match
 - gesprekken met afgestudeerden uit het KLV informantennetwerk
 - contactadressen uit het Adressenboek met alle afgestudeerden in Nederland en buitenland
 - bijeenkomsten van studiekringen, waaronder Levensmiddelentechnologie, Bedrijfskunde en Marktkunde en Consumentenstudies

Functionverwerving

Slechts zeventien procent van de levensmiddelentechnologen vond de eerste functie via een advertentie. De anderen vonden die voor een belangrijk deel via hun contacten: relaties en vrienden, de WU docenten en de stage en via een uitzendbureau.

Tabel 3.1 Wijze van functionverwerving van de eerste baan door levensmiddelentechnologen afgestudeerd in 1992-1999 (gewogen, %)

	Levensmiddelentechnologie	WU
solliciteren op een advertentie	17	22
uitzendbureau / detachering	14	12
particulier wervingsbureau	7	4
relaties en vrienden	14	15
WU docenten	10	11
via stage of werkervaring	12	10
gevraagd door werkgever	10	9
open sollicitatie	10	10
eigen bedrijf of op ouderlijk bedrijf	1	2
internet e.a. manieren	5	5
Totaal N (100%)	153	1422

Arbeidsmarktsituatie in 2001

Op 1 september 2001 had 96 procent van de levensmiddelentechnologen betaald werk voor 12 uur of meer per week. Van deze levensmiddelentechnologen met een betaalde baan is 88 procent in loondienst bij een werkgever (zie tabel 3.2). Zeven procent van de levensmiddelentechnologen heeft een eigen bedrijf of werkt freelance.

Tabel 3.2 Dienstverband van afgestudeerden Levensmiddelentechnologie met een baan van > 12 uur/week in 2001 in (gewogen, %)

dienstverband	Levensmiddelentechnologie	WU
in loondienst bij werkgever	88	86
AIO / OIO / promovendus	4	3
zelfstandige in eigen bedrijf	6	7
freelance	1	2
detachering	1	2
anders (o.a. uitzendkracht)	1	1
Totaal N (100%)	274	312

Standplaats

De meeste (91%) levensmiddelentechnologen werken in Nederland: 82 procent heeft altijd in Nederland gewerkt en negen procent werkte langer dan een jaar in het buitenland, maar is in 2001 weer terug in Nederland. Negen procent van de levensmiddelentechnologen werkte in 2001 langer dan één jaar in het buitenland, vooral in Europa.

De gemiddelde verblijfsduur in het buitenland van degenen die weer in Nederland terug zijn was 7,5 jaar (variërend van 1 tot 30 jaar).

Marktsector⁴⁾

De richting Levensmiddelentechnologie is duidelijk een goede voorbereiding voor de voedingsmiddelenindustrie. Meer dan veertig procent vindt hier de eerste baan en ook later in de loopbaan blijft dit verreweg de belangrijkste werkgever (zie tabel 4.1). Dit betreft in het algemeen grotere bedrijven tot zeer grote multinationals waarbij de levensmiddelentechnologen in vele landen werkzaam kunnen zijn. Kijk in bijlage III voor de precieze namen van de werkgevers van afgestudeerden Levensmiddelentechnologie in 2001. Daar is ook vermeld in welke van die arbeidsorganisaties banen verwacht worden.

Aan het begin van de loopbaan zijn universiteiten en onderzoeksinstituten tevens van belang. Andere industriële bedrijven en handel, en dienstverlenende bedrijven zijn sectoren die gedurende de hele loopbaan van belang zijn voor levensmiddelentechnologen. Veel van deze organisaties hebben direct of indirect met de voedingsmiddelensector te maken.

Tabel 4.1 Marktsectoren waar afgestudeerden Levensmiddelentechnologie werkzaam zijn (gewogen, %)

marktsector	1e functie 1992-1999	functie 2001 5-10 jaar werkervaring	functie 2001 > 10 jaar werkervaring
universiteiten	19	7	4
onderwijsinstellingen	3	3	8
onderzoeksinstituten	10	10	6
rijks- regionale en lokale overheid NL	4	5	7
voedingsmiddelenindustrie	42	49	38
overige industrie en handel	10	10	18
organisaties en verenigingen	1	3	2
dienstverlening (profitsector)	11	13	16
buitenlandsector	0		1
Totaal N (100%)	154	108	125

Functieomschrijving⁵⁾

In het eerste deel van de loopbaan zijn levensmiddelentechnologen vooral werkzaam als onderzoeker/AIO of in een vaktechnische functie als procestechnoloog, productontwikkelaar, kwaliteitsspecialist.

Later in de loopbaan verschuiven de functies meer naar managementfuncties, advies en commerciële functies (zie tabel 4.2).

Tabel 4.2 Functies van afgestudeerden Levensmiddelentechnologie (gewogen, %)

functie omschrijving	1e functie 1992-1999	functie 2001 5-10 jaar werkervaring	functie 2001 > 10 jaar werkervaring
AIO/OIO	10	1	
onderzoeker	21	20	12
docent	3	3	8
voorlichter / adviseur	4	6	11
proces-, milieutechnoloog	18	13	9
andere vaktechnisch ingenieur	17	13	7
IT-specialist	4	4	1
beleidsmedewerker	5	2	4
commercieel medewerker	5	10	8
management, projectleider	4	19	34
overige functies	9	8	4
Totaal N (100%)	121	56	81

Elvire Schlösser, productontwikkelaar bij Friesche Vlag:

'Ik werk op de afdeling Research & Development. Ik ontwikkel daar allerlei nieuwe producten zoals 'Droomvla' en 'Breaker'. Samen werken we ideeën uit: hoe moet het smaken, hoe moet het eruit zien. Ik bedenk dan hoe ik die smaak en dat uiterlijk aan een product geef. Als levensmiddelentechnoloog ben ik verantwoordelijk voor zaken als structuur, smaak en houdbaarheid.'

Belangrijke activiteiten⁶⁾

In tabel 4.3 staan de activiteiten die voor levensmiddelentechnologen in hun functie van belang zijn. In het werk van levensmiddelentechnologen zijn verschillende activiteiten van belang. Veel levensmiddelentechnologen hebben leidinggevende en bedrijfsmatige activiteiten. Zij geven vooral leiding aan uitvoerenden, coördineren en zijn actief op het gebied van controle en kwaliteitsbeheer. Daarnaast wordt ook onderzoek en kennisoverdracht veel genoemd. Wat onderzoek betreft is dit met name toegepast experimenteel onderzoek. Op het gebied van kennisoverdracht gaat het vooral om technisch adviseren.

Tabel 4.3 Belangrijke activiteiten in de functies van afgestudeerden Levensmiddelentechnologie met vijf of meer jaar arbeidsmarktervaring (gewogen, aantallen)

	aantal keer genoemd	
onderzoek:	fundamenteel experimenteel onderzoek	16
	fundamenteel veldonderzoek	2
	toegepast experimenteel onderzoek	51
	toegepast veldonderzoek	10
kennisoverdracht:	doceren	27
	voorlichten	6
	organisatorisch adviseren	13
	commercieel adviseren	21
	technisch adviseren	66
	adviseren op andere gebieden	10
informatievoorziening:	systeembeheer, ontwerpen	21
	informatieanalyse	7
	schrijven/redigeren/vertalen	5
beleid:	beleidvoeren zonder leidinggeven	5
	beleidsvoorbereiding	23
leiding geven en bedrijfsvoering:	leiding aan leidinggevendenden en beleidvoeren	34
	leiding geven aan uitvoerenden en beleidvoeren	69
	leiding geven aan uitvoerenden zonder beleidvoeren	21
	coördineren	42
	controle en kwaliteitsbeheer	35
	verkopen/inkopen/handel	29
	logistiek	12
	administratieve werkzaamheden	9
	personeelswerk, inspectie, beheer, logistiek, productie e.a.	45
	overige:	
Totaal N antwoorden	579	
Totaal N respondenten	242	

Vaardigheden

De afgestudeerden hebben aangegeven welke vaardigheden zij nodig hebben voor de activiteiten in hun functie en arbeidsorganisatie. Deze kunnen worden ingedeeld in drie groepen van ieder zeven competenties:

- Onderzoeksvaardigheden: zelfstandig onderzoek verrichten, vakkennis, kennis van methodeleer en statistiek, van recente ontwikkelingen op het vakgebied, informatie verwerken, resultaten interpreteren en schriftelijk rapporteren.
- Beroepsvaardigheden: hier gaat het om algemene persoonlijke vaardigheden en niet-vakspecifieke kennis, namelijk commercieel en maatschappelijk inzicht, inzicht in bestuurlijke besluitvorming, diplomatieke en leidinggevende capaciteiten, bedrijfseconomische kennis en mondeling kunnen presenteren.
- Houdingsaspecten: zelfstandigheid, creativiteit, aanpassingsvermogen, bestand zijn tegen werkdruk, integriteit, een kritische houding en communicatieve vaardigheden.

De levensmiddelentechnologen die in 1997-1999 afstudeerden vonden de onderzoeksvaardigheden belangrijker voor hun functieuitoefening dan de houdingsaspecten en de beroepsvaardigheden.

⁴ In bijlage I staan volledige beschrijvingen van elke marktsector.

⁵ In bijlage II zijn de volledige omschrijvingen bij elke functie opgenomen.

⁶ Werkzaamheden die minimaal 25 procent van het takenpakket omvatten. Een persoon kon meerdere activiteiten noemen.

Een aantal aspecten die iets zeggen over de kwaliteit van de functie zijn de aansluiting van de functie bij de opleiding, het niveau van de functie, het salaris en het leidinggevend karakter.

Inhoudelijke aansluiting

Van de jonge levensmiddelen-technologen geeft 25 procent aan dat de eerste functie aansluit op de specialisatie in de doctoraalfase; voor veel meer (45%) sluit de functie aan op de studierichting in het algemeen. Voor de hele WU waren deze cijfers respectievelijk 37 procent en 27 procent (zie tabel 5.1). Slechts acht procent werkt in een functie waar geen specifieke opleidingsrichting op aansluit (tegen 23% voor de hele WU).

Tabel 5.1 Aansluiting van de inhoud van de eerste functie bij de opleiding van levensmiddelen-technologen afgestudeerd in 1996-1999 (gewogen, %)

sluit aan bij:	Levensmiddelen-technologie	WU totaal
specialisatie in doctoraalfase	25	37
gevolgde studierichting	45	27
verwante studierichting	14	7
geheel andere studierichting	8	6
geen specifieke studierichting	8	23
Totaal N (100%)	64	610

Niveau van de functie

Ruim tachtig procent van de levensmiddelen-technologen werkt in de eerste functie op academisch of HBO/academisch niveau. Voor negen procent is de eerste functie een specifieke HBO-functie of op HBO werk/denk-niveau. (zie tabel 5.2).

Salaris

Het bruto maandsalaris van de levensmiddelen-technologen in de eerste functie was naar het prijspeil van 2001 gemiddeld circa 1850 euro, iets hoger dan dat van alle WU-ir's gemiddeld in hun eerste functie. Met het aantal jaren werkervaring stijgt het salaris. Na circa zeven jaar werkervaring komt het gemiddelde bruto maandsalaris van levensmiddelen-technologen boven de 3000 euro.

Tabel 5.2 Functieniveau van de eerste functie van levensmiddelentechnologen afgestudeerd in 1996-2000 (gewogen, %)

niveau	Levensmiddelentechnologie	WU totaal
academisch	61	54
academisch/HBO	23	27
HBO werk/denk niveau	5	7
specifiek HBO niveau	4	5
HAVO, VWO, MBO of lager	7	7
Totaal N (100%)	168	1722

Leidinggeven

Van de levensmiddelentechnologen met vijf of meer jaren werkervaring geeft ruim de helft leiding aan anderen; bij alle WU-ingenieurs is dit 48 procent. Levensmiddelentechnologen geven evenals alle WU-ingenieurs meestal leiding aan kleinere groepen mensen. (zie tabel 5.3).

Tabel 5.3 Aantal personen aan wie afgestudeerden Levensmiddelentechnologie met vijf of meer jaren arbeidsmarktervaring leiding geven (gewogen, %)

niveau	Levensmiddelentechnologie	WU totaal
1 - 5 personen	47	48
6 - 10 personen	26	22
11 - 20 personen	11	13
21 - 50 personen	12	10
meer dan 50 personen	5	8
Totaal N (100%)	127	1366

universiteiten	Wageningen Universiteit, andere universiteiten, academische ziekenhuizen
onderwijsinstellingen	algemeen voortgezet onderwijs, hoger agrarisch onderwijs, overig hoger beroepsonderwijs, middelbaar en lager agrarisch onderwijs, overige onderwijsinstellingen
onderzoeksinstituten	agrarische onderzoeksinstituten en proefstations, overig technisch en wetenschappelijk onderzoek
rijks-, regionale en lokale overheid NL	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Ministerie van Verkeer en Waterstaat, andere ministeries, Dienst Landelijk Gebied, zuiveringsschappen, waterschappen, nutsbedrijven, overige regionale en lokale overheid
voedingsmiddelen-industrie	voedings- en genotmiddelenindustrie
overige industrie en handel	chemisch/technologische industrie, vleesverwerkende industrie, veevoederindustrie, andere agro-industrie, handel en distributie, overige industrie
organisaties en verenigingen	werkgevers- en werknemersorganisaties, beroeps- en standsorganisaties, product- en bedrijfsschappen, organisaties en verenigingen in de agrarische sfeer, organisaties met een ideëel doel
dienstverlening (profitsector)	architecten-, ingenieurs- en adviesbureaus, milieudienstverlening, veilingen voor landbouw-, tuinbouw- en visserijproducten, keuring en controle, verhuur en handel in onroerend goed, organisatieadviesbureaus, pr, marketing, marktonderzoeksbureaus, bank- en verzekeringswezen, softwarebureaus, vervoer en communicatie, gezondheids- en welzijnszorg, maatschappelijke dienstverlening, recreatie, sport en cultuur (inclusief beheer natuurgebieden), overige dienstverlening
buitenlandsector	buitenlandse overheid, SNV, DGIS, internationale organisaties

AIO/OIO	assistent in opleiding (AIO), onderzoeker in opleiding (OIO)
onderzoeker	(toegevoegd) onderzoeker, universitair docent, wetenschappelijk medewerker, universitair hoofddocent, leidinggevend onderzoeker, hoogleeraar, senior onderzoeker, research coördinator
docent	leraar, docent, trainer
voorlichter / adviseur	voorlichter, communicatiedeskundige, PR-medewerker, adviseur, (adjunct)consulent, consultant, GVO-deskundige, deskundige ontwikkelingssamenwerking
proces- en milieutechnoloog	procestechnoloog, productontwikkelaar, milieutechnoloog
vaktechnisch ingenieur	arbeidshygiënist, kwaliteitsspecialist, teeltkundig medewerker, vaktechnologisch ingenieur teeltkundig, overige vaktechnische en vaktechnologische ingenieurs
IT-specialist	systeemanalist, programmeur, informatieanalist, overige IT-specialisten en automatiseringsdeskundigen
beleidsmedewerker	beleidsmedewerker, beleidsvoorbereider, stafmedewerker, personeelsfunctionaris
commercieel medewerker	commercieel medewerker, management trainee, commercieel leidinggevende: verkoopleider, exportmanager, productmanager, sectormanager, marketingmanager
management, projectleider	stafmanager, hoofd stafafdeling, lijnmanager, bedrijfsleider, productie leider, (adjunct)directeur, algemeen directeur projectleider, (hoofd)ingenieur, rentmeester, beheerder, (hoofd/adjunct)inspecteur
overig	ontwerpfuncties, politieke/diplomatieke functies, informatiespecialist, journalist, redacteur, (adjunct)voorzitter, belangenbehartiger, overige

Respondenten van de loopbaanenquête, afgestudeerd Levensmiddelentechnologie Wageningen Universiteit, waren op 1 september 2001 werkzaam in onderstaande organisaties. Wanneer de levensmiddelentechnologen binnen twee jaar plaatsingsmogelijkheden verwachten voor WU-ingenieurs bij hun organisaties zijn deze voorzien van een sterretje (*).

Universiteiten

Chalmers University of Technology – Zweden
 EUR – Erasmus Universiteit Rotterdam
 KUN – Katholieke Universiteit Nijmegen
 MLHKL - Royal Veterinary and Agricultural University – Denemarken*
 RUL – Rijksuniversiteit Leiden
 TUD – Technische Universiteit Delft
 Universidad de Concepción - Chili
 Universiteit Mainz – Duitsland*
 University College Cork – Ierland*
 WSM Business School – Wageningen Universiteit*
 WU – Wageningen Universiteit*

Onderwijsinstellingen

AOC Holland College*
 CAH Dronten*
 Clusius College*
 Hanzehogeschool
 HAS Den Bosch*
 HMOG – Holland Maas Onderwijs Groep (MBO voeding)
 Wellantcollege

Onderzoeksinstituten

Alterra*
 DLO – Dienst Landbouwkundig Onderzoek
 ATO-DLO – Instituut voor Agrotechnologisch Onderzoek*
 ID-DLO – Instituut voor Dierhouderij en Diergezondheid (Lelystad)*
 Natural Resources Institute (onderzoeksinstituut) – United Kingdom
 PV-DLO – Praktijkonderzoek Veehouderij*
 RIKILT-DLO - Rijks-Kwaliteitsinstituut voor Land- en Tuinbouwproducten*

NIZO food research – Nederlands Instituut voor Zuivel Onderzoek*
 NWO – Nederlandse Organisatie voor Wetenschappelijk Onderzoek*
 RIVM – Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
 TNO – Nederlandse Organisatie voor Toegepast Natuurwetenschappelijk Onderzoek*
 TNO Milieu, Energie en Procesinnovatie*
 TNO Voeding*

Rijks-, regionale en lokale overheid in Nederland

AVRI – Afvalverwijdering Rivierenland*
 CBS – Centraal Bureau voor de Statistiek*
 CTB – College voor de Toelating van Bestrijdingsmiddelen
 EZ – Ministerie van Economische Zaken
 EZ / Senter*
 Hulpverleningsregio Haaglanden
 LNV – Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij*
 LNV / Rijksdienst voor de keuring van Vee en Vlees (RVV)*
 VWS – Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport*
 VWS / Keuringsdienst van Waren*

Voedingsmiddelenindustrie

Abbott Laboratories*
 ADM Cocoa BV
 Animo Agulo BV
 Avebe Glucona BV*
 Borculo Domo Ingredients
 Campina Melkunie*
 Cargill Juice Products*
 CBM BV (producent van geitenmelkproducten)
 Cebeco Seeds Nederland
 CLF (voedingsindustrie) – Duitsland

Cosun
 CSM NV
 De Bioderij BV
 Delite BV
 Diversey Lever*
 DMV International*
 Döhler Holland BV
 Dutch Cacao BV
 FanoFine Food BV*
 Firmenich (voedingsindustrie) – Duitsland *
 Frico cheese*
 Friesche Vlag
 Friesland Coberco Dairy Foods*
 Fritolay - Smiths Food Group*
 Hazlewood Diepvries*
 Heineken Nederland BV*
 Heineken Technical Services*
 Heinz
 Honig Merkartikelen BV*
 IFF Nederland BV (geur- en smaakstoffen)*
 Interbrew (voedingsindustrie) – België
 Johma Nederland BV
 Koninklijke De Ruyter
 Koninklijke Zeelandia Groep BV
 Leerdammer Company
 Loders Crocklaan Groep
 LSBZ Services
 Lucta SA (voedingsindustrie) – Spanje
 Master Foods*
 Meester Stegeman BV*
 Nestle-Nederland BV*
 Numico*
 Numico Research BV

Numico – Duitsland
 Nutricia Nederland BV*
 Nutricia Cuijk BV
 Nutricia Lyempf BV*
 Philip Morris Holland BV
 Profish BV
 PURAC*
 PURAC (LSM) – Singapore*
 PURAC – United States*
 Quality Pastries BV
 RBV Leaf BV*
 Riedel*
 SA Rufrager (kippen) – Frankrijk
 Sara Lee / DE
 Saturn Petfood BV*
 Scheuten Products BV*
 Schweppes France – Frankrijk
 Sensus BV (ingrediëntenproducent)*
 Stegeman BV
 Struik
 Suiker Unie*
 SVZ International BV*
 Unifine BV
 Unilever*
 Unilever Bestfoods Nederland*
 Unilever Research*
 Van Dijk Food Products
 Van Melle
 Vrumona BV*
 W. Ruitenber NV
 Wimm Bill Dann Nederland BV
 Witwood (voedingsindustrie) – United Kingdom
 Zuivelfabriek De Kiviet BV*

Overige industrie en handel

Ahold
 Alcomed BV*
 Avebe*
 Budelpack Co-Packers BV*
 Cargill BV
 Corus RD&T
 DSM*
 DSM – Frankrijk*
 Hercules
 Honeywell BV Nederland
 Medical Device (overige industrie) – Frankrijk
 Merck Sharp & Dohme BV
 Meyn Food Processing Technology*
 Miltop bouwbedrijf*
 Novatreat OY
 NV Organon (Akzo Nobel)*
 Procter & Gamble*
 Purac Biochem*
 Rhizosphere Research Products
 Solvay
 Strukton Betonbouw BV
 Vadeal Plastics BV

Organisaties en verenigingen

KVGGO – Koninklijk Verbond van Grafische
 Ondernemingen
 Productschap Zuivel
 ZLTO – Zuidelijke Land- en Tuinbouworganisatie

Dienstverlening (profitsector)

ABN AMRO
 AFAS software BV
 Alfa Accountants
 Atos Origin*
 Auto Recycling Nederland*
 Axion*
 BCS BV
 Bio Partner Network*
 CMG software*
 Compex Nederland BV
 Coöperatieve Vereniging Omnikaas
 DHV Groep*
 Eigenwijs (bureau voor leerlingbegeleiding)
 FC Utrecht
 Food Consult International
 H&H BV
 Iquip Informatica BV*
 ITV (communicatie advies bureau)
 JINAD (interim-management en advies)
 Lloyd's Register Nederland*
 KLM*
 M4U Support & Advies
 NBS&D
 Oranjewoud BV*
 Ordina ICT*
 ORTEC Systems bv
 PAC Greenware
 PNO Consultants*
 PriceWaterhouseCoopers
 Research International (marktonderzoek)
 Rijnconsult BV*
 SGS Lab.-services*

Stoas*
 TPG Post*
 Unisys Nederland NV
 Van Aert Business Consult
 Vertis BV*

Buitenlandsector

CORDAID – Kosovo
 FAO - Food and Agriculture Organization of the United Nations – Italië*
 ILSI Europe – International Life Sciences Institute – België

Samenstelling:

STOAS – WU Studentenzaken en Alumnibureau – KLV

Verdere informatie:

Op internet:

www.voedsel.net/ft

www.klv.nl

Bij Wageningen Universiteit:

Opleidingscoördinator en studieadviseurs

Anja.Janssen@wur.nl en Ralf.Hartemink@wur.nl

Bij KLV:

Informantennetwerk: office@klv.nl

Studiekring Levensmiddelentechnologie: KLV_LMT@hotmail.com

Kring Bedrijfskunde en Marktkunde Wageningen: jan@liones.nl

Consumentenstudies: poppel.planne@hetnet.nl

Informatici in de Agrarische Sector: www.vias.nl

Studiekring Beroepsethiek in de praktijk: josette.jacobs@wur.nl